Ч. 116 (11.084). Львів, пятниця 27. травня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Ненжесер і Колі.

З приводу підему „Білої Птахи".

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 21. травня 1927.

I.

Завтра буде два тижні, відколи від Парижа знявся вгору літак і пустився летіти на захід: два французькі летуни, Ненжесер і Колі, кинулися оце в простори, щоби вперше цим шляхом, на літаку переїхати з Парижа до Ню Йорку.

Уперше! — Колись, через 10 літ, чи через рік — хто його знає! — мандрівки літаками через північний Атлантик імовірно будуть такі звичайні й нікому, крім учасників, нецікаві, як така собі подорож 3-ою клясою залізниці зі Львова до Перемишля. Або, скажімо, подорож пароходом з Гамбурга до Ню Йорку. Ні для одної ні для другої не вимагається від подорожних ні особливої очайдушности, ні геройства, ні навіть відваги. Одначе інакше воно було — невже треба це пригадувати? — при першім паровозі і першім пароплаві.

В неділю додня Ненжесер і Колі полетіли, а в понеділок під вечір вони мали спуститися на воду в сусідстві великанської Свободи, в нюйорськім заливі. Про подробиці вилету і про ймовірний речинець прибуття дізналася тутешня публика з раннішніх недільних часописів. Одначе познак особливого зворушення не було помітно серед публики ні в неділю, ні в понеділок зранку. Напруженість вижидання розпочала виявлятися тільки коло полудня в понеділок.

Був гарний, ясний день. На вулицях не сотні тисяч, а міліони люду: Париж з передмістями має вже під шість міліонів жителів. Міліони газет по руках. І міліони ясних облич — ясних гордістю, ясних радістю, ясних надією, а певністю удачі. На всіх устах: Ненжесер, Колі. Вони — вони! перші перелітають велику воду, вони — французи, і на французькій машині! Оце ще раз французька нація, хоч винищена страшенним кровотоком 1914—1919, показується першою на весь світ, як першою вона бувала в поході віків, трохи не в усіх епохах европейської історії і в богатьох ділянках европейської культури! Ненжесер і Колі! Один з півночі, другий з півдня французької Батьківщини, два сини рідної землі, кість з кости, кров з крови французького народу! Забулися й затерлися ріжниці клясові, господарські, партійні, що розбивають французьке громадянство, а зачудований чужинець раптом побачив незрівняний безприкладний образ: образ Нації-Родини в момент сердечного підему. Всі думки і всі почування були присвячені тим двом синам французької рідні-нації, котрі — думалося — ширяли над океаном і над хмарами вже десь недалеко памятника Свободи.

Того пополудня бачили ми образ нації-рідні в хвилях радісного, надійного підему. Ми були зачудовані, осяяні, а думка — чи могло бути інакше? — неслася до нашої Батьківщини, до наших переживань, наших надій і наших скорбів. Але ми мали побачити щось ще могутніше — на другий день...

II.

Ні в понеділок увечері, ні у вівторок ранком вижидана, напевне ждана телеграма про щасливий прилет у Ню Иорк не наспіла.

Зрештою й до нинішнього дня не наспіла не тільки депеша про щасливе осягнення мети „Білою Птахою", а й навіть яка-небудь достовірна звістка про те, що з нею сталося. Не виключене, що звістки такої вже й ніколи не буде. Океан широкий і глибокий, і хто зрахує тайни, що спочивають на дні його! Риск, який взяли були на себе оба летуни, виявився безмірно більший, ніж видавалося міліонам їх земляків, котрі думкою супровожали їх лет і передчасною радістю наче подразнили все чуйну заздрість Долі. Відвага летунів понесла їх не до тріюмфу, а до жертвенника.

Спускаючись у вівторок ранком із свого 7-го поверха на вулицю, ваш кореспондент про все те нічого не знав. Одначе не треба було й купувати газети, щоби знати, що з „Білою Птахою" щось не гаразд: доволі було глянути на стрічні обличчя. Вулиці цього величезного города були одним великим — вибачте противорічний вислів, але іншого не маю! — „домом жалоби". Ви бачили й почували, що повертається серед людей, яких стріло велике горе: пропав хтось близький їм, кожному з них хтось рідний, син, брат!

Вулиця Парижа звичайно гомонить голосним гамором, навіть сміхом, обличча тут звичайно погідні, веселі — не те, що на Сході Европи, де до звичайного горя істнування, природнього всьому, що живе, ще докидається горе політичне, горе економічне тай важка внутрішня роздертість і притолоченість душ.

Того дня було інакше. Жалоба налягла на людей. По хідниках стояли гуртки і вимінювалися сумними увагами; припинені розмови в трамваях, автобусах, підземельних поїздах; незнайомі собі люди гуторили між собою, наче брати; комуністичні робітники однаково зажурені і засмучені, як „реакційні" „буржуї". Ми мали перед собою знов незабутній образ нації-рідні, могучий, переймаючий образ великої рідні, прибитої жалобою ізза втрати двох любих синів і братів.

Знов не можна було обігнатися від спогадів про наші питомі, українські переживання, не можна було не думати про ту нашу вічно „горючу в серці рану", про те, що „роздирає нас сумнівами", що „б'є нас стидом" — про розкриту й незаблизнену, кровю й потом слізьми — проблєму української нації.

III.

Що таке нація? Що таке почуття національне? Думання національне?

Будьте спокійні: не будемо тут нудити читачів літанією-акафистом дефініцій. І не будемо пробувати збільшувати їх число ще одною, Боже борони! Дефініції нації, вповні вдоволяючої і всю суть предмету обнімаючої дефініції, досі так само немає, як немає дефініції життя, істнування, душі, навіть громадянства, держави, тощо. Всі дефініції мають у собі якусь частину правди, більшу або меншу, та все таки більша або менша частина правди остається поза рямкою дефініції, часто й суперечить її змістові. Щоб там і не казали прим. історичні матеріялісти Марксівського типу, коли чваняться, що знайшли, мовляв, ключ розуміння всього, що було, є і буде в области збірного істнування людей, а про суть громадянства, його історії й розвитку, вони знають не більше, або коли хочете, не богато більше, ніж їх противники.

Не пробуємо отже давати дефініцію нації. Волимо приглянутися одній з проявів нації, одній з її прикмет — сущих і необхідних: тій прикметі й тій прояві, яку поставила нам перед очі французька нація в годинах надійної радости і в годинах суму й жалоби ізза подвигу „Білої Птахи".

Серед европейських народів французи — нація найстарша, „найбільше" нація, і краще ніж на якому иншому народі виявляються на французах сущні прикмети нації. Серед прикмет цих одна з найзамітніших — те почуття національної інтегральности, яка так могучо й непереможно вражала кождого свідка духових реакцій паризької вулиці на добрі й лихі звістки про Ненжесера й Колія. В долі й недолі цих двох французів брала участь уся французька нація-родина. Вона реагувала на пригоди своїх двох славних синів як реагує організм на те, що твориться з його частями: цвяхом, вбитим під ніготь найменшого пальця Вашої лівої ноги, Ви, весь Ваш організм (коли Ви здорові, очевидно) так само „журитеся", якби цей біль палив великий палець Вашої правої руки. А ті, що втратили ногу або руку, всі запевняють, що відрізана нога, себто те пусте місце в просторі, яке вона колись виповнювала, все їх болить. Про відсутність живого інтересу, про *desinteressement* так само не може бути мови при організмі — супроти якої-небудь його части, як не може бути мови про „обезінтересованість" справдішньої нації супроти якої-небудь вітки чи галузи національної людности.

Почуття національної інтегральности — сущне почуття нації; воно пробний камінь — для провірення, чи дана група, яка претендує на достоїнство національної, справді на цю назву собі заслугує.

IV.

Переможена у війні 1870—71 рр. Франція втратила Альзасію й Лотарингію. Половина Франції була залита арміями переможців, цісар був у полоні в Німеччині, в столичному Парижі варилася революція — і далі боронитися не було способу, ні помочі ні звідки не було можна надіятися. Ні нащо не здалися заклинання французьких делегатів: Бісмарк вимагав Альзасії і від вимагання цього не відступив; що найбільше, він згодився олишити Франції область Бельфору, якої первісно теж домагався. Не було нічого діяти. Горем прибитий Тієр мусів підписати предложене Бісмарком відступлення Альзасії, а Національний Збір у Бордо серед трагічного плачу й протесту мусів ратифікувати те зречення. Франція мусіла признати втрату одної части національної території й людности — як усякий слабший мусить признати факт насильного загарбання своєї власности сильнішим. Франція втратила, фізично втратила Альзасію, але ніколи не втратила її морально. „Завсіди про неї думати, ніколи не говорити"! — ждати хвилі відплати і відбору — було кличем. Упасти може й велика нація, спідлитися тільки нікчемна. Франція підписала факт своєї воєнної катастрофи і спричинений нею відрив частини Батьківщини, але ніколи, навіть під загрозою повної окупації цілої своєї території, Франція не згодилася проголосити своєї незаінтересованости, свого *desinteressement* щодо Альзасії. *Desinteressement*, моральне зречення, забуття, зрада — страшенні слова, які свідчать про ще страшніші духові темряви і низини, і ні французький нарід, ні який-небудь інший поважаючий себе нарід, такого ганебного акту супроти частини свого національного організму ніколи і ніде не підписав. Розбирано Польщу тричі, і хоч як низько лежала мораль тодішньої правлячої верстви в Польщі, то *desinteressement* щодо забраних частей таки ніякий польський уряд ніколи не підписав.

Бо заява *desinteressement* — це гріх проти Духа Святого нації, це акт хули проти Святая Святих нації, це щось найнижче й найбільше погорди достойне з усіх злочинів супроти своєї Батьківщини!

Франція ніколи не признала себе незаінтересованою в Альзасії, і навіть найбільш „германофільський" її премієр Кайо не вгавав піддержувати морально й матеріяльно французької пропаганди в Альзасії, пропаганди явно ірредентистичної.

Бо — або нація є, нація істнує, і тоді вона, наче живий організм, реагує на всякий замах проти її

Redak. Czas. „Diło" Pr. 207/27. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Diło" Nr. 105 z dnia 14.V. 1927 pod tytułem: „Z samoprawsen'ch misterij" w ustępie od słów: Z pozoirzacyjeoju i rujunjucoju... do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) ustawy karnej uznał dokonaną w dniu 13/5 1927 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17 grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. ... zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 Zł. Lwów, 16. maja 1927. — Hawel.

Red. czas. „Diło" we Lwowie. Pr. 218/27. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej I Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Diło" Nr. 113 (11.081) z dnia 24. maja 1927 pod tytułem: „Zasłuha internacijonału" w ustępach między słowami: a) jakyj ce uspich... a Na absurdach, b) między słowami: osnownoho peregruppuwannja... a Polityci „kytajskych awantur" zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) ustawy karnej, uznał dokonaną w dniu 23. maja 1927 r. konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 r. i zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. — Lwów, dnia 23. maja 1927 r. Hawel

інтегральности, — або дана група, що претендує на достоїнство національної, — назви цеї не заслугує, достоїнства цього надуживає. *Tertium non datur.*

V.

Почуття й розуміння безумовної інтегральности Батьківщини — суцільна признака національности. Де їх немає, не може бути мови про націю. Такий собі прим. Махно міг би був скільки хоч говорити по українськи, друкувати українські „банкноти“, співати скільки хоч українських пісень, заквітчувати свої стяги українськими барвами, вимагати скільки хоч „самостійної Республики“ української — з українською Н а ц і є ю, цей отаман таки нічого спільного не мав. Бо байдуже йому було до Кубані й Криму, в пяті була йому Холмщина й Галичина, він „чхав“ на всі старі й нові здобутки української нації на Заході й на Ближчім і Дальшім Сході, — аби йому тільки полишити „його“ Катеринославщину й Херсонщину, де б він міг свобідно заводити свою „Україну“, із своїм „ладом“, — то він був ладний проголосити всякі можливі „*desinteressement*-и“. Нині документально відомо, що Варшава довго вагалася, кого приняти під свою високу руку і від кого взяти заяви *desinteressement*-у щодо цікавих їй земель — від Махна чи від тих, які їй таке дали. Останні були тоді в просторі ближче Варшави, тай варшавська блакита мала для них більше приваbливости, ніж мала для Махнівців, тож кінець кінців вибір упав на них, тай вони підписували і заявляли (не раз, а чимало разів!), особисто й через своїх висланців, — про своє „*desinteressement*“. Очевидна річ, що коли говорити про моральний рівень того факту, то це мова про цінування зі становища вимогів Нації, а не з яких небудь інших становищ — естетичних, соціяльних, то що. Нижче осягненого у варшавськім договорі рівня з погляду Нації скотитися не було можна.

VI.

Короткий погляд взад.

До Парижа 1919 р. доходили спершу глухі чутки, потім що раз докладніші звістки про привожені в Камінця Подільського у Варшаву предложення „незаінтересованости“; потверджувалися чутки ці щораз більше двозначним супроти галицького питання поведенням отаманських висланців. Аж нарешті в кватирі маршала Фоша генерал Лерон офіціяльно заговорив про це до тодішнього галицького делєгата, котрий боронив Галичини перед ворожими претенсіями.

— Падеревський привіз Найвищій Раді документ про „*desinteressement*“ України що до Галичини. Скажіть мені, прошу, хто саме має право говорити за Галичину: Петлюра чи Петрушевич — в Камінці Подільськім? Делегат Петлюри чи Ви — в Парижі?

Яка була відповідь на це питання, це вже сюди не належить. Натомість іншу обставину хочемо тут спогадати: ніколи раніше в такій силі не відчуте почуття п е к у ч о г о с о р о м у. Сорому перед самим собою, сорому перед французьким вояком.

Навіть на почуття жалю й болю за свою тіснішу батьківщину, мученицькою й геройською кровю политу, тим актом зроджену, — а почуття сорому. Що це таке! Як це можливе! Нація, національний „уряд“ можуть „дезінтересуватися“ що до великої галузи національної области й людности взагалі, що до національного піємонту зокрема! Як?! Невже це нація? Невже це національний уряд?!

Варшавські „реєстрові“, заперечуючи вимог національної інтегральности, непростимо прогрішились проти Духа Святого нації і наразили Україну на к р і з у у к р а ї н с ь к о ї н а ц і о н а л ь н о с т и, крізу думки й почування, з якої тільки спровола вилічується й підіймається українська земля. Спровола і важко!

В. Левицький.

Перед маєстатом смерти.

† Д-р Володимир Бачинський.

Вчора в годині 5 тій зрянку урвалася нитка життя людини, що в інших умовинах могла заняти одно з чолових і тривких місць в історії громадського життя нашої країни в наскрізь позитивному розумінні. Вчора скінчився життєвий шлях людини, що довгі роки світила ріжноколіровим світлом на горизонті нашого громадського життя. Вчора зійшов у могильні сутінки д-р Володимир Б а ч и н с ь к и й.

Стоїмо перед маєстатом страшним, суворим і безкомпромісовим, перед маєстатом смерти. І якраз з тієї точки, з підніжа того маєстату приходиться нам у головних зарисах глянути на життєвий шлях Покійного, що одночасно творив одну із складових частин нашого життя-буття останнього 20-тиліття.

Д-р Володимир Бачинський, син гімназійного вчителя, вродився в 1880 р. в Самборі. До гімназії ходив у Бережанах, де переніся його батько. Як гімназист виявляв небуденні, подиву гідні спосібности, персоніфікуючи в повному того слова розумінні поняття „*Wunderkinda*“. Покінчивши гімназію, вступив на львівський університет, на якому скінчив правничі студії. Ще як студент університету розпочав в 1899 р. просвітну працю в Бережанщині. Опісля брав незвичайно живу участь у страйковому рухові, що вибух у Сх. Галичині в 1902 р., обхоплюючи понад 500 сіл в 24 повітах зі 100-тисячами страйкуючих. В 1905 р. розпочалась в Сх. Галичині закроєна на широку скалю вічева кампанія за зміною виборчої ординації до австрійського парляменту. Цей рух не лише став масовим, але й набрав спеціяльних признак під впливом підйому, викликаного першою російською революцією і пробудженням та зростом українського руху на Наддніпрянській Україні. В тій кампанії за виборчу реформу д-р Володимир Бачинський, тоді вже адвокатський кандидат, відігравав значну ролю, організуючи масові селянські віча в Бережанщині і Підгаєччині. Під кінець 1906 р. переніся Покійний до Підгаєць, де на протязі року перевів організацію цього повіту.

Національно-демократична партія під проводом д-ра Костя Левицького звернула увагу на рухливість й організаційний хист д-ра Вол. Бачинського і постановила дати Покійному ширший терен праці. В р. 1907 д-р В. Бачинський, як відомий вже 27-літній громадський діяч, переноситься до Львова, де стає одним з директорів Краєвого Союзу Кредитового і секретарем Народнього Комітету. Від того часу Покійний стає головним керманичем й організатором національно-демократичної партії, а одночасно *sui generis* диктатором українського громадського життя в Сх. Галичині. Від перших виборів загального голосування в 1907 р. розпочинається під проводом національно-демократичної партії розмірно великий розмах і розвиток українського життя. Кермує цим життям Народній Комітет (головна управа партії), а душею Народнього Комітету є його секретар д-р Вол. Бачинський.

Заслуги д-ра Вол. Бачинського в організації нац.-демокр. партії й опануванні нею всіх ділянок галицько-українського життя є безперечні і безсумнівні. На становищі секретаря Нар. Комітету перевів Покійний в 1911 р. нові вибори до австрійського парляменту, а в році 1913 нові вибори до галицького сойму (на основі старої куріяльної виборчої системи). Парляментарні вибори дали партії 18 мандатів на 26 вибраних українських послів; соймові вибори принесли партії 23 мандатів (замість 9 в попередньому соймі). Тоді (в 1913 р.) ввійшов до галицького сойму також д-р Вол. Бачинський, вибраний послом з підгаєцького повіту. В тому самому році переніся Покійний до Підгаєць, де відкрив адвокатську канцелярію. Його місце на становищі секретаря Народнього Комітету заняв д-р Степан Баран.

Вибух світової війни в р. 1914 загнав Покійного до Відня, який став збірним еміграційним осідком майже всіх галицьких і буковинських українських політиків. Там приєднався він до опозиції, що під проводом д-ра Евгена Петрушевича виступила була проти фактичного тріюмвірату: д-р К. Левицький, д-р Евг. Олесницький і М. Василько. Не будемо вдаватися на цьому місці в ідеольогічний підклад опозиції. Зазначимо лише, що при допомозі досвідного в політичній боротьбі д-ра В. Бачинського винесено д-ра Евг. Петрушевича на становище голови Української Парляментарної Репрезентації. В междучасі Покійний ввійшов у склад австрійського парляменту — як заступник помершого о. Иосифа Фолиса.

Підчас листопадового перевороту в р. 1918 д-р В. Бачинський був одним з тих небогатьох українських політиків, що негайно звилися у Львові. Однак боротьба на вулицях Львова викликала в нього стан духової депресії, так що в тому часі він не проявив ніякої політичної акції. Після відступу українських військ зі Львова, поляки вивезли д-ра Бачинського з іншими визначнішими українськими діячами — спершу до Баранова (під Краковом), а опісля до Домбя. Там, в концентраційному таборі, перебув він до осени 1919 року. Вернувши до Львова розпочав жваві заходи біля віднови українського життя. В н склеїв кадовбовий Народній Комітет і у великій мірі причинився до реституції української преси через розпочаття видавництва щоденника „Громадська Думка“. Рухливість й ініціятива щодо віднови завмерлого українського життя віддали фактично в його руки Народній Комітет. В краю не було голови нац.-демократичної партії, яка весною 1919 р. приняла назву трудової, себ-то не було ані голови попереднього Нар. Комітету (д-ра К. Левицького), ані перевибраного в 1919 р. в Станиславові (д-ра А. Горбачевського). У Львові перебував тільки один зі заступників голови попереднього Нар. Комітету пок. Ів. Кивелюк, але коли важка недуга не дала йому змоги виконувати своїх обовязків, Нар. Комітет покликав на становище тимчасового виконуючого обовязки голови партії д-ра В. Бачинського. Одночасно в тому характері обняв він провід Міжпартійної Ради. Свої обовязки тимчасового голови партії, а тим самим і керманича української національної політики в краю виконував Покійний у незвичайно важких часах з повною відданістю для загальної справи. Як відомо, в тому часі край не вів самостійної політики. Політичний провід в краю, а зокрема д-р В. Бачинський, був безоглядним, дисциплінованим виконавцем волі диктатора д-ра Евг. Петрушевича. Та з часом між краєвим проводом і диктатором прийшло до непорозумінь. Тут зазначимо лише, що наступаючим був все тодішній закордонний центр.

Одною з головних розбіжних точок тактичного характеру між краєвим проводом і закордонним центром була справа участи у виборах 1922 р. Покійний був безсумнівно за участю у виборах, однак своєї думки виразно не акцептував, а вкінці піддався наказові закордонного центру і взявся здійснювати таку незвичайну важку справу, як виборча абстиненція. І дійсно, виборчу абстиненцію завдяки рухливости д-ра В. Бачинського переведено світло, але опісля прийшли сірі будні. Рада Амбасадорів, не зважаючи на становище українського населення, висловлене неґативно виборчою абстиненцією, і на світлі перспективи, розсновувані закордонним центром, признала Сх. Галичину Польщі без ніяких застережень. Почалась пошуканка за посередніми винуватцями цього акту. Закордонний центр, використовуючи свій авторітет, розвів нечувану кампанію проти краєвого проводу. Жертвою цеї кампанії і настроєвости виведеної з рамок рівноваги громадської думки, впав у першу чергу д-р Вол. Бачинський. Все більше почав покійний виявляти признаки подразнення, затрати рівноваги і духового розстрою. До того долучилася ще важка боротьба за істнування, яка підсичувала стан розстрою. Не будемо зупинятися над історією найновіших літ, ані переходити поодиноких її фаз, бо це річи загально відомі. Зазначимо лише, що від р. 1923 (від травневого конгресу трудової партії) Покійний не грав уже обєктивно ніякої ролі в нашому політичному життї, а субєктивно дуже незначну. На ділі не була це вже ніяка політична акція; покійний тільки кидався безсистемно з одної крайности в другу, боровся на право і ліво, без причини ображувався та ображував других і т. п. Якими актами це все проявлялося і чим завершилося, теж зайвим було би в цьому моменті згадувати.

Розстаючись з цим світом, Покійний був свідомий своїх прогріхів останньої доби, вільних і невільних, прогріхів самочинних і викликаних посередньо несовісними людьми, що ховалися під фірму людини, у якої недуга робила все більші поступи.

Прийшовши перед смертю до повної свідомости своїх вчинків, в досадних словах схарактеризував їх у своїх прощальних листах до приятелів, прохаючи прощення.

Жаль і смуток, що супроводять Покійного на місце вічного спочинку, є висловом пошани для його праці і заслуг у давніших кращих літах його життя і діяльности. А одночасно жаль і смуток наповнюють нас з приводу умовин, які не дають змоги п р о с т о л і н і й н о розвинути своїх спосібностей всім тим, що окрилені великими ідеалами виходять на тернистий шлях громадського життя.

Невмолима смерть перервала нитку життя людини, що працювала і боролася, падала і вставала, леліючи в найкращій добі свого життя ідеали і працюючи для їх здійснення. Його помилки є не так його власними помилками, як раньше проявом духового розстрою, спричиненого важкими і невідрадними обставинами нашої сучасности.

Перед маєстатом смерти не буде мабуть нікого, хто зі щирим серцем і смутком в душі не кинув би грудки рідної землі на могилу трагічної людини.

Мирні кроки?

Ворошилов над Збручем.

Харківські „Вісти“ з 20. травня повідомляють, що ранком 19. травня ц. р. прибув до Проскурова голова Революційної Військової Ради і народній комісар військових і морських справ СРСР В о р о ш и л о в у товаристві командуючого військом Української Військової Округи Я к і р о м. По приїзді гості приняли параду від місцевої дивізії. Ворошилов виголосив до червоноармійців велику промову, в якій освітлював теперішню міжнародню ситуацію та становище СРСР у міжнародніх взаєминах. По параді обидва радянські достойники відвідали касарні проскурівської залоги.

Побут головного вождя червоної армії в надграничному місті Проскурові не є без значіння. Та ми не беремося його інтерпретувати, бо хто слідкує за теперішнім ходом політичних подій у Льондоні і Парижі, для того легко зрозуміти інспекційний побут Ворошилова в Проскурові.

Ще про „революційну організацію в Самборі".

Самбір, 23. травня 1927.

У всьому, що станеться, винна невістка. Цею невісткою в Польщі є українці.

Обікрали в Самборі почту — винні українці. Підложено в гімназії огонь — винні українці. Вибито в Лютовисках наказному війтові вікна — винні українці і т. д. і далі. Видно, що таки є люди, які супроти українців не мають чистої совісти, про що ми згадували в дописові „Діла" ч. 110. Поляки — щаслива нація! Мають свою державу та роблять у ній державі засом і помилки. А це тому, що всякому дурневі вірять, коли він лиш зробить донос на українця.

Так і тут сталося. В Самборі сидить у тюрмі двох школярів. Один з IV. курсу учит. сем., другий з VI. кл. гімн. А. Сілецький, син управителя школи з Лютовиск. Дня 21. ц. м. переслухано 14 свідків, що всі признали невинність Сілецького, бо щодо семинариста, то все держиться в строгій тайні. В часі переслухування свідків прочитав батькові Сілецького слідчий судья фальшиве від початку до кінця донесення поліції на нього і сина, котре зробив наказний війт за те, що батько як управитель школи упоминався від нього докладних рахунків за останні 4 роки та жадав зложення рештуючої суми до рук председателя ради шк. місцевої. Наказний війт думав, що на це донесення учителя перенесуть і буде мати спокій. Тимсамим справа взяла зовсім інший оборот.

Суд має переслухати ще дальших свідків, а невинний хлопець сидить тимчасом в тюрмі. Цікава річ, що прокуратура не бере зовсім під розвагу, що це кінець шкільного року; а друге: моральних терпінь бідного ученика, як одного, так і другого. Невже прокуратура думає, що в цей спосіб навчить їх „мілосці паньствовей"?

Галицькі вчені в Київі.

Розмова академіка Студинського з представником РАТАУ.

На Радянській Україні йде тепер, як відомо, в Академії Наук і в окремій комісії при Народньому Комісаріяті Освіти інтензивна праця над устеленням українського правопису. Саме тепер відбуваються пленарні засідання найавторитетніших наукових установ у Київі, що мають остаточно усталити правила українського правопису. На них запрошено і богатьох українських учених з Галичини й еміграції. Виїхали до Київа в цій справі запрошені: проф. д-р Кирило Студинський і проф. д-р Іларіон Свєнціцький зі Львова та проф. д-р Василь Сімович з Праги.

Харківські „Вісти" з 20. травня ц. р. містять розмову представника телеграфічної агенції України (РАТАУ) з приїхавшим до Київа головою Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові акад. Студинським, яку далі в цілости передаємо.

„Метою мого приїзду на Радянську Україну є участь у пленумі для усталення українського правопису, що скликає народній комісаріят освіти. Роботою цього пленуму дуже цікавиться населення Західньої України, що гарячо витає ідею утворення єдиного правопису для всіх українських земель. Новий правопис буде обовязковий для львівського Наукового Товариства, а також для всіх наукових установ Галичини. Після участи в роботі комісії для усталення правопису я маю відвідати Дніпрельстан. Широкі кола української суспільности на Західній Україні з великою радістю стежать за великим будівництвом Дніпрельстану і палко витають своїх братів на Радянській Україні, що будують величезні технічні споруджения-фундамент нового життя. Повернувши до Галичини, я прочитаю кілька лекцій про те, як іде Дніпровське будівництво. — Перебування в Київі я хочу використати для того, щоби змінити звязок львівського Наукового Товариства з Академією Наук. Між іншим, ми запрошуємо представників ВУАН на зїзд українських природознавців і математиків, що скликається до Львова на день 5—6 червня цього року. Розповідаючи про роботу львівського Наукового Товариства акад. Студинський сповістив, що воно, живо приготовляється до святкування 55-роковин свого істнування. В ювилейні дні Товариство випускає 150. том своїх записок, де візьмуть участь і вчені Радянської України".

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Прем. Болдуін про конфлікт із СРСР.

Льондон, 25. травня 1927.

Заяву про рішення британського уряду зірвати економічні і дипльоматичні взаємини з СРСР. попередив прем. Болдуін промовою, в якій м. і. сказав, що поліція і військові власти від кількох місяців слідкували діяльність гуртка тайних агентів, яка найвиразніше змагала до того, щоби роздобути довірочні документи про збройні сили Вел. Британії. На основі доказів, зібраних властями, скріпилося переконання, що більшовицькі агенти співділають із урядом СРСР., від якого діставали вказівки. Інші здобуті документи більшовицької торг. делегації стверджують, що ті самі члени більшовицької делегації посередничили у пересилці до Москви фотографій і відписів документів, украдених британському урядові. Потвердження тих фактів попередило арештування ц. р. одного британського горожанина з департаменту летництва. Він украв два документи вище описаного характеру і тепер є у вязниці. Документи здобуто назад. Інший урядовий документ дуже довірочного характеру пропав недавно із одного з урядових департаментів, а опісля відфотографовано його в будинку СРСР. у Льондоні. Це було причиною ревізії в льокалі більшовицької делегації. Опісля премєр подав подробиці ревізії. Серед документів найдено лісту адрес і кореспонденцію, ведену з комуністичними організаціями в Злуч. Державах, Мексику, Півд. Америці, Канаді, Австралії, Новій Зеляндії і Півд. Африці. На основі тої переписки стверджено безпосередні тісні взаємини між комун. організаціями тих країв і такою організацією в СРСР., при чому устійнено, що більшовицьке представництво в Англії виступає в характері посередника. Промову закінчив Болдуін повідомленням про рішення британського уряду зірвати дипл. взаємини з СРСР. і вимовити 4., 5. і 6. уст. англ.-більшовицького торг. порозуміння при приноровленні конечних заряджень для вдержання звичайних торг. взаємин між обома краями.

Предст. Лейбур Парті Кляйнс поставив премієрові питання в справі плянованого урядом зірвання взаємин із СРСР. Також питання поставив провідник лібералів Льойд Джордж. Провідники опозиції постановили здержатися з дальшими запитами і не займати рішаючого становища до премієрового експозе. Дальші наради палати відложено до четверга.

Відгомін зірвання англ.-більшовицьких взаємин.

Москва, 25. травня 1927.

Нар. комісар торговлі Мікоян заявив, що комісаріят торговлі понехає всякі торговельні операції в Англії, а уряд СРСР. зліквідує небаром тамошні торговельні організації. — В цілому СРСР. відбуваються мітинґи, що демонструють проти Англії.

Льондон, 25. травня 1927.

Бюро Райтера довідується, що японський уряд жаліє з приводу зірвання взаємин між Англією і СРСР. і дуже пильно слідкує розвиток подій. Одначе з огляду на дразливу справу здержується від її коментування.

Небезпека нової світової війни.

Москва, 25. травня 1927.

„Правда" зазначує, що постанова англ. уряду є дуже важною, зворотною точкою у міжнар. взаєминах. Зірвання взаємин між Англією і СРСР. це лише перший крок, за яким послідують інші заряджения. СРСР. не буде звяжати на старання і інтриги ворогів більшовицького уряду і дальше буде боронити справи мира.

Академія Наук у Ленінграді оголосила відозву до англійських учених у звязи з льондонськими подіями. Академія Наук стверджує, що становище англ. урядових кол викликає загрозу нової світової війни, яка могла би потягнути страшні наслідки для всієї людськости. Вкінці відозва взиває англ. учених, щоби працювали для вдержання мира.

Франц. уряд і зірвання англ.-більш. взаємин.

Париж, 25. травня 1927.

З огляду на поважне положення, спричинене зірванням англійсько-більшовицьких взаємин, през. Думерґ скликав на нині засідання ради міністрів. Засідання занялося виключно більшовицькою справою і небезпекою комуністичного руху у Франції.

Невдалий лет Пінеда.

Льондон, 25. травня 1927.

З Буенос Айрес повідомляють, що Де Пінедо опустився на море з причини мряки у віддалі 150 миль від Азорських островів.

Надзвичайна сесія сойму.

Варшава, 25. травня 1927.

Нині марш. Пілсудський конферував із віцепрем. Бартелем. Опісля оба явились у президента держави і тут нараджувалися дві години. Наради їх торкалися м. ін. справи скликання сойму на надзвичайну сесію.

Біржа.

Гроші.

Долар 8.91·50—8·92. Банк Польський платив за долара в готівці 8·89, за Ню Йорк 8·91.

Останній лист

д-ра Володимира Бачинського.

Нам доручено такий лист, написаний пок. д-ром В. Бачинським до свого брата безпосередньо перед тим, нім поклав на себе руку:

Дорогий! Не можу видержати стиду і болю душі і втікаю з поля боротьби. Тебе прошу, поможи по силам моїм сиротам, передовсім у перших, найстрашніших хвилях. Дуже Тебе прошу, щоб упросив для мене церковний похорон.

Прощай! Всіх, з котрими не мав я нагоди говорити і поєднатись в останніх днях, проси, щоб мені простили мої гріхи і кривди, їм мною заподіяні.

Володимир.

Приготування до виборів.

Оголошення львівського маґістрату.

Львівський маґістрат видав під датою 18. ц. м. таке оголошення:

Щоб устійнити виборчі управнення до міської ради у Львові, маґістрат м. Львова заряджує реєстрацію всіх, без ріжниці полу, замешкалих у Львові, що родилися в 1906 р. і вчасніше: 1) Докторів і маґістрів усіх факультетів; 2) Осіб, що мають покінчену разом із приписаними державою кінцевими іспитами середню загально образуючу школу або рівнорядну фахову школу.

Від реєстрації виключені є повищі особи, коли є: а) чинними або в стані спочинку державними згл. самоврядними урядовцями, урядовцями заведень, інституцій і державних згл. самоврядних підприємств, або вдовами по повищих особах, б) приватними урядовцями, котрих платня виносить річно бодай 4.800 зол., в) чинними або в стані спочинку управителями, професорами й учителями шкіл і прилюдних наукових заведень, удержуваних коштом держави або самоврядних установ, згл. вдовами по повищих особах, г) світськими духовниками або черничими правно визнаного християнського віросповідання, проповідниками або рабінами мойсеєвого віросповідання, д) офіцерами в стані спочинку або військовими урядовцями офіцерського характеру або вдовами по тих особах, е) адвокатами, адвокатськими кандидатами, лікарями, нотарями, нотаріяльними кандидатами, інжінірами, маґістрами фармації, головними редакторами політичних і наукових часописів, що виходять у Львові принайменше від року і вдовами по тих особах, з) звичайними слухачами університету ім. Яна Казимира, політехніки, академії ветеринарної медицини і торговельної академії у Львові, бо реєстрації тих слухачів переводять ректорати.

Особи, що підлягають реєстрації, мають від 24. травня до 2. червня 1927 р. зголоситися особисто у відповідних дільничевих міських комісаріятах в урядових годинах із такими особистими документами: а) метрикою уродження, б) докторськими дипльомами або посвідками маґістеріяту згл. свідоцтвом зложеного, державою приписаного, кінцевого іспиту середньої загально-образуючої або рівнорядної фахової школи (свідоцтвом зрілости), в) посвідкою дирекції поліції у Львові, що й від коли живуть у Львові. Повищі документи можуть бути заступлені також іншими доказами, що стверджують безсумнівно ті обставини, на яких доказ мають бути предложені.

Маґістрат звертає увагу, що від повищої реєстрації залежить втягнення на лісту управнених до голосування, отже в інтересі даних осіб задля береження своїх виборчих прав лежить піддатися тій реєстрації.

З виборчого руху.

Віче в Гостові.

Акція в Бобреччині.

Дня 12. травня ц. р. за почином пп. М. Шахновича, д-ра Дудикевича й о. М. Бобовника скликано в Бібрці довірочну нараду делеґатів усіх громад, на котрій явилося понад 100 представників. Реферував про виборчі справи дир. М. Шахнович. Заінтересування було велике. На тих зборах вибрано повітовий виборчий комітет, у склад котрого входять: дир. М. Шахнович, адвокат д-р Дудикевич, парох о. М. Бобовник, парох о. Кармеліта, М. Милимук, М. Репен, І. Пахолок, Фіґлер і П. Нагольник — всі селяни.

По всіх селах засновуються місцеві комітети і список таких маємо вже у себе. Правну пораду у виборчих справах подає постійно дир. М. Шахнович і д-р Дудикевич. Розписано кілька районових віч, які вже відбуто: в Бібрці два — реферували дир. Шахнович і д-р Дудикевич, в Підгородищу дня 15. V. реферував дир. Шахнович, в Любешні дня 22. V. — реф. д-р Дудикевич; районове віче в Кологурах — реф. дир. Шахнович. По всіх громадах є велике заінтересування виборами. Зазначуємо, що в нашім повіті майже всюди є загрожені перші кола чужим елементом.

УНС. розпочав також у нас „роботу". Розіслано по всіх селах відозви, при помочі громади розліплено їх по місті в Бібрці. Крім цього хліборди скликують велике віче на день 25. V. до стражниці ради повіт. в Бібрці. Запрошення на це віче дістали всі наказні війти.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Відгуки пня.

Про сіль забули.

Ні, таки хоч що ви там собі кажіть, а кримчане, тобто товариші, що в Кримській республиці до соціялізму ведуть, нарід — не те що нехороший, а сказать би, нехорошкуватий. Не люблять вони українців... Тому слідують (знову ж таки) пункти":

І. Був VII. районний зїзд Рад Симферопольського району. Брали в нім участь усі нації (разом з українцями), що Крим благословенний населяють — проте офіціяльно українців не було. Завнаросвіти склав діяграми, де показав, що в школах учаться татари, руські, німці, греки, болгари і т. ін., а про українців забув. Коли його запитали: „А деж українці?" він одповів: „Вони потрапили в графу руських". Це так шанує українців Кримська Наросвіта.

А газета „Красный Крым" — так та просто на українців рукою махнула.

І цьому „слідують пункти".

А. В українськім клюбі в Симферополі мала бути лекція про нову українську лірику. Дало правління клюбу про це в „Красный Крым" обяву, а газета надрукувала: „Украинский клуб — закрытый вечер для членов клуба". („Кр. Крым. — 2. IV — 27 року).

В. „Красный Крым" розпочав на своїх сторінках відділ: „Жизнь нацменов". Українці надіслали й свій матеріял. У відділі нацменів газета українського матеріялу не вмістила, а потрапив він у відділ „Письма читателей", саме під заміткою про „асенизационный обоз" („Кр. Крым" ч. 83).

С. Був Всекримський Зїзд Рад. Робітники й селяни кожної нації, що є в Криму, мали приємність бачити в ч. 65 „Красного Крыма" привітання зїздові своєю мовою. А українці — ні! Нема такої мови в Криму, нема в Криму такої нації.

Сказать би, що ми вигадуємо, що в Криму богато українців. Ми писали й гадаємо, що їх там не менш, як 100.000. Може брешемо? Ой ні!

Кримський Наркомзем тов. Менутов у доповіді V-му зїздові Рад Криму („Кр. Крым" ч. 78) подає часткові відомости про українців селян-сільських господарів і каже, що їх у Криму 12,67 проц., а це виносить не більш не менш, як 85.000 осіб.

Так цеж тільки селяни, що біля сільського господарства працюють... А робітники? А службовці? А ремісники? Та так таки, значить, і не менше буде, як 100.000!

А їх Крим і не визнає, і не любить! І хай буде йому соромно! Бо ми, українці, Крим любимо і всілякого йому розквіту бажаємо...

І любили, бо й по сіль до його їздили, зовнішню його торговлю підтримували...

Забули кримчани про сіль...

Ми навіть пісню про Крим склали:

„Заревіли сірі воли,
„З Криму ідучи".

А тепер... Тепер українці в Криму „ревуть".

Нехарашо!

(„Вісти"). **Остап Вишня**

НОВИНКИ.

— **З Товариства „Сільський Господар" у Львові.** Всі тямучі українські громадяни повинні зголошуватися до Краєвого Товариства Господарського „Сільський Господар" у Львові, вул. Зіморовича ч. 20, по друки до анкети в справі прослідження економічного стану сільського господарства. Справа дуже важна і після опрацювання буде мати немале значіння для праці над піднесенням економічного й культурного стану наших господарств. Друки висилаються безплатно. Кожний свідомий український громадянин повинен виповнити цей анкетний листок!

— **Свято віддання части** тим, що впали в бою за волю українського народу, наближується. Як щороку, так і в цім

овці відбудуться в Зелені Свята походи і [illegible] на могилах наших полеглих. Т-во охорони воєнних могил у Львові збирається торжественно вшанувати тлінні останки наших героїв, що були послушні національній присязі: „Душу, тіло ми положим за нашу свободу". Щоб це торжество випало якнайсвітліше, зібралися на днях на поклик технічної секції Т. О. В. М. відпоручники товариств та українських організацій зі Львова в салі „Зорі" на нараду над організацією і програмою торжества. Старим українським звичаєм свято має зачатися в Зелені Свята богослуженням у всіх церквах, а потім піде похід на оба цвинтарі, де на гробах наших борців будуть зложені вінці. В поході мають узяти участь усі свідомі українці (-ки) без огляду на вік, пол і суспільне становище. Манифестація любови народу до найкращих своїх синів мусить випасти величаво, бо з пролитої крови впавших мусить вирости велике діло будучности нашого народу. — Найближче зібрання ширшого комітету відбудеться в понеділок 6. червня ц. р. (в другий день латинських Зелених Свят) в 6. год. попол. в Т-ві „Зоря". На цю нараду мають прийти також відпоручники тих усіх українських організацій та установ, які на цьому зібранні не були заступлені, щоб остаточно устійнити програму свята. — Збори закінчилися вибором окремого комітету для переведення свята, зложеного з пп.: Будзиновського Альфреда, Гевака, Голіяна, о. Горчинського, Добрянського, Коцка, д-ра Макарушки, Морозової, д-ра Німчука, Рейтарівського і Скрентовича та з членів технічної секції „Т-ва охорони воєнних могил": п. п. Ігната, Лепкого й дир. Шепаровича. Ще перед зібранням цього ширшого комітету всі наші організації повинні взятися — кожна у свойому гурті — до підготівки свята. Зокрема всі руханкові, пластові, спортові, пожарничі, музичні та співацькі товариства мусять уже відтепер забратися до праці, щоби своїм виступом на обході звеличати по силам його повагу.

— **Прихильникам українського спорту до відома.** Зі спортових кругів дістаємо повідомлення, що гостей з Ужгороду, спортовців і старших громадян, витають наші львівські спортові установи вже в пятницю дня 27. ц. м. при приїзді на головний двірець вечірнім поїздом з Лавочного в год. 11 вночі. На зустріч виходять у повному складі виділи та члени всіх львівських спортових товариств. Вибирається туди також богато львівських громадян-прихильників спорту, щоб повитати дорогих гостей, які вперше прибувають до нас у відвідини. Програма побуту ужгородської прогульки обіймає крім спортової імпрези також звидження міста та українських установ. Гості відвідають в суботу рано Тов. „Просвіта", „Дністер", Бібліотеку, Музей і друкарню Наук. Тов. ім. Шевченка та оглянуть з Високого Замку панораму Львова. В неділю рано будуть у церкві св. Юра, а відтак відвідають Музичне Т-во ім. Лисенка, Академічний Дім, Національний Музей, гімназію СС. Василіянок та школи УПТ. при вул. Мохнацького ч. 12. Щоби львівське українське громадянство мало змогу запізнатися ближче з нашими земляками з Закарпатської України та навязати з ними товариські звязки, українські спортові установи уладжують в неділю дня 29. ц. м. в год. 9 вечером раут в салях Народнього Дому й запрошують до участи всіх, кому лежить на серці справа навязання тісних взаємин з нашими братами зпоза Карпат.

— **Свячене в т-ві „Зоря".** Дня 15. ц. м. відбулося заходами товариства українських ремісників, промисловців і торговців „Зоря" свячене для членів т-ва і запрошених гостей. Свято відбулося в великій салі „Народнього Дому". Взяв у ньому участь митроп. Шептицький і численні представники українського наукового й політичного світу. Отворив свято теперішній голова „Зорі" п. Гевак, що повитав усіх присутніх, зосібна ексц. митр. Шептицького. Після того відповідав сердечними словами митр. Шептицький, а дальше промовляли: д-р Кость Левицький, д-р Ол. Марітчак (від УНДО. і Народньої Організації українців м. Львова), проф. Терлецький (від „Рідної Школи"), проф. Преторіюс (від „Міщанського Брацтва"), мец. Корчинський, дир. Вербицький, о. З. Бачинський (від ремісничої бурси), д-р Л. Макарушка (від пласту). Окремо витали митрополита й зібраних гостей п. Стельмах від ремісничої молоді і п. Телега від челядників. Свято залишило у всіх його учасників якнайкраще враження.

— **Просять книжок.** Виділ читальні „Просвіти" у Львові-Богданівці звертається отсею дорогою до всього патріотичного громадянства міста Львова з уклінною просьбою, щоби прочитані й непотрібні книжки, журнали і взагалі відповідну літературу чи то українську чи в інших мовах схотіло ласкаво жертвувати для бібліотеки нашої читальні. Зазначується, що Богданівка є в стадії великої будови Народнього Дому і не може тепер з власних фондів бібліотеки побільшити, а запотребування книжок є у нас велике. За кожний, хочби найменший дар виділ читальні складає вже згори якнайщирішу подяку. За ласкавим повідомленням виділ вишле негайно свого делегата по відбір книжок.

— **Виборчий терор.** Дня 23-го травня ц. р. арештувала державна поліція в громаді Яструбичі, пов. Сокаль, Володимира Матвіяса і Федіра Тхіра, студентів права, у звязку з приготуваннями до виборів. Є це перша ластівка з виборчого терору. — Знова ж комендант постерунку в Куликові, жовківського повіту, Свєнціцький виконав „геройський" вчинок, бо в суботу дня 21-го травня поздирав сам усі виборчі афіші, які розліплено в Куликові!

— **Вільні посади в торговельних школах.** Торговельна палата в Катовицях пошукує для однорічних шкіл, що дають торговельну підготівку, вироблених і викваліфікованих учителів торговельних шкіл, що булиб управителями тих шкіл, або викладалиб спеціяльні предмети. Платня учителів у тих торговельних школах устійнена на основі норм державних учителів середніх шкіл разом з горішньошлеським додатком і додатком спеціяльним (15 проц. для нежонатих і 25 проц. для жонатих). Окремий додаток для управителів. Емеритальне забезпечення в Заведенні суспільного забезпечення шлеського воєвідства. Подрібні оферти з *curriculum vitae* і відписами свідоцтв посилати на адресу: *Izba Handlowa, Katowice, ul. Powstańców* 5. Звертаємо на це оголошення увагу тих наших експортівців, що досі тиняються без хліба.

— **Розправа проти ученика-вбийника.** У Варшаві почалася розправа проти 18-літнього ученика Лампіша, обвинуваченого в убивстві директора своєї школи в листопаді м. р. Причиною вбивства було те, що директор казав Лампішові, аби остриг собі волосся. Коли ученик не зробив цього, його релеговано. З пімсти Лампіш застрілив директора. На розправу покликано психіятрів.

— **Ограблений у лисиницькім лісі.** Павла Калву, 20-літнього робітника з Підборець, ограбив якийсь бандит у лисиницькім лісі. Бандит стягнув із нього під загрозою револьвера обуву й одяг, а Калві полишив своє лахміття. Слідство виявило, що грабіжник цей то Ілько Отий з Лисинич, якого арештовано.

— **Ліндберґ відвідає свою батьківщину Швецію.** Летун Ліндберґ, що перелетів з Америки до Европи, є з походження шведом. Йому тепер 25 літ, а пять літ є вже летуном і перевозить почту між Ню Йорком і Шикаґом. Ліндберґ сказав представникові Аг. Аваса, що в суботу полетить літаком до Брюселя, а звідтам в понеділок до Льондону. Опісля з Льондону хоче вернути до Парижа і в кілька днів пізніше відлетить до Швеції.

— **Бирд хоче перелетіти над полудневим бігуном.** Нюйорська Телеграфічна Компанія подає, що летун Бирд понехав мабуть плянований лет Ню Йорк-Париж. Зате полетить понад південним бігуном.

— **Купання під примусом баґнетів.** На приказ президента Мексику Калеса урядовці мін-ства здоровля мин. року присилували 140.000 індіян купатися у ваннах. Часопис „Ель Універсаль Графіко" впевняє, що ці індіяни ніколи досі не купалися. Крім того 15 тисяч людей приневолено обстригти собі волосся. При цьому помагало кілька відділів війська.

— **„Нарбут і українська ґрафіка".** На цю тему виголосить відомий історик українського мистецтва п. Микола Голубець, виклад дня 29. травня ц. р. в салі „Академічного Дому" при вул. Супінського 21, в год. 6. пополудні. Вступ: 50 сот., для студентів і середньошкільної молоді 20 сот.

— **Справлення похибки.** У вчорашньому числі „Діла" в статті п. н. „Переломова хвиля в друкарні „Діла" закралися дві друкарські похибки. В другому відділі статті, де говориться про покійного І. Айхельберґера має бути: ... „що без попередніх заслуг", а не „посередніх", як було зложено. — Заразже у слідуючому реченні зложено помилково: ... „найвищим вимогам", а має бути „найновішим вимогам друкарської техніки".

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Дописи.

Станиславів. (*Шевченківські свята.*) Концерти для влаштування памяти Шевченка виповнили майже цілий цьогорічний концертовий сезон Станиславова. Хоч як воно дивно — а Станиславів має між усіми українськими артистами-музиками „добру" славу під оглядом касових дефіцитів; виїмок — хоральні концерти. Тому й Шевченківське свято було одинокою нагодою послухати музики для тих, що нею цікавляться. Концертів було доволі богато, переважно шкільної молоді і мужеської гімназії, жіночої гімназії, народньої школи ім. Шашкевича, семинарії СС. Василіянок та „Бояна" (під фірмою усіх товариств) і популярний концерт селянських хорів, уладжений філією „Просвіти". Не місце тут обговорювати всі концерти зокрема, бо Шевченківські свята є у нас свого роду посереднім типом між академією і концертом, тому й треба оцінювати їх більше під оглядом національних свят, а не концертових виступів — тимбільше, що уладжувані для традиції свята Шевченка під мистецьким оглядом відповідали силам тих, що їх уладжували. Хочу одначе при цій нагоді звернути увагу на деякі добрі і злі сторони тих концертів. З приємністю можна було послухати деяких молодих талановитих солістів, що виступали на цих концертах — а має їх кожна школа — чи то пяністи (-ки), скрипаки чи солістки-співачки, які при дальшій поважній праці в тім напрямі моглиб вийти на мистецьку височину. Слідно також великий вплив придніпрянських хорів (Котка—Євсевського) на користь молоді, які стараються наслідувати їх під оглядом техніки виконання. На жаль хори численно замалі (в порівнанні до загального числа учеників даної школи) і це може свідчити про занепад славної колись нашої співучасти, про нехіть і байдужість нашої молоді до хорального співу. Цьому повинні зарадити управи шкіл, бо де нема охоти, там можна приноровити до учеників інші засоби. Тяжко хіба повірити, щоб не було добрих голосів, а охота до співу розвинеться в міру співання, головно тоді, коли хори не будуть обмежуватися до єдиних виступів на Шевченківських концертах. Занедбання справи шкільних хорів спричинить дальший застій у наших хорових товариствах, а задаток цього бачили ми вже на виступі „Станиславівського Бояна", де в жіночих голосах виступало всього десять осіб. Пояснити це можна лише байдужістю громадян, яка пробивається вже навіть там, де треба вложити тільки трохи охоти й доброї волі, аби діло вийшло культурно й гідно. **О. З.**

Черняхів, Тернопільщина. (*Відкриття памятника полеглим.*) Дня 16. травня ц. р. перед полуднем відбулося з нагоди свята „Свободи" святочне відкриття памятника полеглим у світовій і українській визвольній війні в громаді Черняхів — при масовім здвизі народу з доокличних громад та „Лугів". Посвячення памятника довершив місцевий завідатель о. Побережний в присутности двох священиків. Після акту посвячення о. Побережний виголосив коротку промову, в якій звеличав погибших за кращу долю українського народу та візвав присутніх, щоб память про них зберегли на все в своїх серцях. Памятник здвигнено серед села біля церкви: він з теребовельського каменя, а на ньому на синіх залізних таблицях видніють імена погибших героїв з Черняхова. Свято посвячення памятника сильно піднесло людей на дусі. Було на тому святі понад 1500 душ присутніх.

☦ Посмертні згадки.

Анастазія з Стефановичів Кадайська, вдовиця по пок. пароховi Грушки (під Товмачем), померла 24. травня ц. р. в Чернівцях, у 85-ому році життя, де від довших літ проживала. В. І. П.!

ОПОВІСТКИ.

Тов-о Вакаційні Оселі задумує вислати цього літа дві оселі до Милованя; дівочу на липень, а хлопячу на серпень. Львівські родичі, що самі не можуть виїхати на село, мають добру нагоду вислати дітий, також учеників низшої гімназії на оселю. Приміщення дуже гарне, харч здоровий, опіка вправних педаґоґів запевнена. Оплата за чотиротижневий побут виносить 60 зол. Зголошення до кінця мая через дирекції дотичних шкіл. Заразом просимо усіх громадян грошевими датками прийти в поміч Тов-у, яке рік річно висилає львівську бідну дітвору на село для поратування здоровля. Вступайте в члени Тов-а. Річна вкладка виносить 2 зол.
2210 2-2

Надзвичайні Загальні Збори Товариства українських студентів політехніки „Основа" відбудуться дня 29. травня ц. р. о год. 10. рано в салі ч. 10. в головнім будинку з порядком дня: 1) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів. 2) Зміна статуту. 3) Внески та запити. Виділ Т-ва *О. Клюфас* голова, *Б. Скрентович* секретар. 2229

Спорт. Т-во „Україна" у Львові взиває всіх своїх членів явитися в пятницю 27. ц. м. в 11. год. вечір перед головним двірцем, щоб привитати гостей з Ужгороду. Збірка перед головним двірцем в год. 10·45.

Свято Бетовена в Дрогобичі. Заходом елевів філії Вищого Муз. Інституту ім. Лисенка в Дрогобичі відбудеться дня 2. червня ц. р. Бетовенівське Свято в салі Народнього Дому. Початок в 7. год. веч. Ближче в програмках при вступі. — *Комітет.*

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.